

Soltan Mahmydyň öz wezir-wekillerini dür bilen synaýşy hakynda hekaýat

Category: Goşgular, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Soltan Mahmydyň öz wezir-wekillerini dür bilen synaýşy hakynda hekaýat Soltan Mahmydyň öz wezir-wekillerini dür bilen synaýşy hakynda hekaýat

Soltan Mahmyt hakda bar şeýle gürrüň:
Wezir-wekillerni çagyryp bir gün,

Saklap aýasynda bir tokga dürün,
«Şuň gymmaty näçe? Anyklap beriň.

Bu işi sen oňat başarsyň, belki?» –
Diýip, wezirinden sorapdyr ilki.

Wezir hil bir jogap tapan dek ylla,
Diýen: «Muň bahasy kyrk halta tylla!»

Soltan aýdan: «Sözüň hak bolsa eýsem,
Senden bir haýyşym – şu düri döw sen!»

Gorkusyna titröp, şeý diýen wezir:
«Kim beýle baýlyga elini degir?

Sizden bir towakgam, keremli şahym,
Men muny başarman, ötüň günähim».

Soltan wezirine ýylgyryp bakdy,
Diýdi: «Bu sözleriň göwnüme ýakdy.

Şoň üçin buýrugma ediň-de berjaý,
Ýapyň wezirime gymmatly serpaý».

Soltanyň ýag garylan dek sesine,

Ýüzlendi ol köşgüň beýemçisine:

«Meniň aýamdaky şu tokga dürüň
Gymmaty näçeräk? Anyklap beriň!»

«Bilmek isleseňiz pikirmi meniň,
Ýarpy şalyga deň gymmaty munuň!»

Soltan aýdan: «Sözüň hak bolsa eýsem,
Sendenem haýyşym – şu düri döw sen».

Beýemçi sypaýy, diýseň tap bilen,
(Serpaý hantamady soltandan olam).

«Beýle ajap zady keremli şahym,
Asla döwüp bilmen, ötüň günähim.

Beýtsem, meňzäp tüýs bir päliýamana,
Deň borun hazyna talaň salana».

Soltan beýemçä-de ýylgyryp bakdy,
Diýdi: «Bu sözleriň göwnüme ýakdy.

Şoň üçin buýrugmy ediň-de berjaý,
Ýapyň siz muňa-da gymmatly serpaý».

Soňra ol dür elden-ellere geçdi,
Serdara-da ýetde, emire ýetdi.

Öňküleriň sözün gaýtalap bir laý,
Olaram egine ýapyndy serpaý.

Dürüň bahasyny sorap her kesden,
Soltan şol bir meňzeş jogaby eşden.

Öňküleriň aýdanny bir-bir gaýtalap,
Halat ýapynýarlar alan dek diläp.

Öz pikriň bolmazlyk beýle ýagdaýda,
Ýigrenji zat – bir söz bilen aýdaňda.

Düri berip Aýaz hyzmatkärine
Soltan sowalyny gaýtalan ýene.

«Bu dürüň bahasyn sorasaň menden,
Çökder ol soltanym, çak edişiňden».

Soltan aýdan: «Sözüň hak bolsa eýsem,
Sendenem haýyşym – şu düri döw sen».

«Sizden gelen buýruk şu bolsa eger,
Hyzmatkäriň muny beterem döwer» –

Diýip, ol döwmäge häzirlenende,
«Seň edýäniň näme, biakyl gende?

Bu gabahat işe goşmakaň başyň,
Dürüň niçik gymmat zatdygna düşün».

Diýip, şanyň daşyn gallap duranlar
Aýaz hyzmatkäre hemle uranlar.

«Soltanym, döwletiň sarsmaz sütüni,
Allaň haky üçin diňläň siz meni.

Häzire çen gol ýapdyňyz galada,
Bular göz gyzdyryp serpaý, halada,

Bary öňe tutup diňe öz nepin,
Ýalan sözlediler bildirmän sepin.

Siziň buýrugyňyz biz üçin kanun,
Bulaň birem oňa bolmady tabyn.

«Dürden belent goýup sähel almytyn,
Bulaň hilä ýüz uranny bilmediň...»

Ýüregne jüňk bolup Aýazyň sözi,
Soltan diýen: «Indi tanadym sizi.

ählijäňiz kezzap, aldawçy, haýyn,
Şundan şeýläk biriňizem görmäýin!»

Soň Aýaza bakyp, diýipdir şeýle:
«Indi bu ýagdaýyň sebäbin söýle.

Nädip bulaň aldawyna düşenmi
Men bilmän gezdimkam häzire çenli!»

Oňa şeýle jogap beripdir Aýaz:
«Ýalňyşjak adama sebäp kän, garaz.

Bar günä özüňde, özgeden görme,
Ynanypsyň olaň ýalan sözlerne.

Ynanjaň bolmaňam bar çaky-çeni,
Olar hoş söz bilen aldapdyr seni.

Bilipdirler öwgä maýyldygyňy,
Mydam diňlemäge taýyndygyňy

Aňyp, ahyr şondan boljagňy heläk,
Öwüpdirler seni uguň ýekeläp.

Özüň döredipsiň amatly şerti
Şondan bärem şahaň egrelip barşy.

Ahyr netijesin bu gün gördüňiz,
Belki, ol şahany dograldarsyňyz.

Egri agaç ýarsgynyna gidýärmiş,
Akyldarlar ondan heder edýärmiş.

Kim ymykly batyp öwgiň lüýgüne,
Çykyp bilmän, çöküp gidýär düýbüne.

Kim ýarsyndan gaýdýar beýle zyýanyň,
Bularyň hersine delilim taýyn.

Aýdyň siz, şu sözleň ýalany barmy?
Soltanym, galany özüňe bagly». Goşgular